

คำวินิจฉัยของ นายชัยอนันต์ สมุทวณิช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๕๒

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยสมาชิกภาพของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ครั้งที่ ๑ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ ครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งนายชาญชัย ฯ มีบิดาเป็นคนต่างด้าว จำเป็นต้องใช้วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในการสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๖ บัญญัติไว้ นายชาญชัย ฯ จึงแสดงหลักฐานการจบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ต่อมาได้ถูก นายสุทิน ใจจิต ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ทำหนังสือคัดค้านคุณสมบัติของ นายชาญชัย ฯ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกว่า การสำเร็จปริญญาตรีของ นายชาญชัย ฯ น่าจะเป็นโมฆะ เพราะได้นำเอาวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ จากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจเป็นหลักฐานที่มีปัญหา นำมาเทียบโอนหน่วยกิตและเรียนต่อในมหาวิทยาลัยศรีปทุมจนสำเร็จปริญญาตรี ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตรวจสอบหลักฐานต่างๆ ของโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ซึ่งได้เลิกกิจการและส่งหลักฐานเก็บไว้ที่สำนักงาน ฯ แล้ว ไม่ปรากฏชื่อ นายชาญชัย ฯ ในหลักฐานของโรงเรียน ฯ ทั้งปีการศึกษา ๒๕๓๓ และปีการศึกษา ๒๕๓๔ องค์การค้ำของคณาจารย์ได้ตรวจสอบการจัดขยายใบ รบ. ปวท. เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ชุดที่ ๑๕๕๔ ปรากฏว่าเป็นชุดเดียวกับใบ รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ ที่องค์การค้ำของคณาจารย์ได้ขายให้กับโรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค ไม่ใช่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ และกระทรวงศึกษาธิการแจ้งผลการตรวจสอบต่อทบวงมหาวิทยาลัยว่า รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ที่นายชาญชัย ฯ นำไปสมัครขอเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม น่าจะเป็นเอกสารปลอม การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรของ นายชาญชัย ฯ ทั้ง ๒ ครั้ง ไม่น่าจะกระทำได้ และเมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๖ แล้วเห็นว่า นายชาญชัย ฯ มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนเพราะไม่จบปริญญาตรีเช่นกัน และจะนำข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับก็ไม่น่าจะทำได้ เพราะการอ้างสิทธิการเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำได้เนื่องจาก นายชาญชัย ฯ ได้นำวุฒิการศึกษาที่เป็นโมฆะมาเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ผู้ร้อง รวม ๕๕ คน จึงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ เข้าชื่อเสนอคำร้องพร้อมเอกสารต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งคำร้องดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของ นายชาญชัย ฯ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายกสิ้นสุดลงหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้ตรวจคำร้องแล้วเห็นว่า เป็นการเสนอคำร้องถูกต้องตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๖ จึงมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้นายชาญชัย ฯ ในฐานะผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ และอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง แจงให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้อำนวยการองค์การค้ำของคุรุสภา และอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อยืนยันหรือชี้แจงเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของ นายชาญชัย ฯ ตามคำร้องที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งมา ซึ่งผู้แทนของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และผู้อำนวยการองค์การค้ำของคุรุสภา มีหนังสือยืนยันข้อเท็จจริงตามเอกสารที่ผู้ร้องยื่นตามคำร้อง ส่วนผู้แทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีปทุม ยืนยันวุฒิการศึกษาที่ นายชาญชัย ฯ นำมาเทียบโอนหน่วยกิตและเรียนต่อในมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงปฏิเสธข้อกล่าวหาตามคำร้อง สรุปได้ว่า ในประเด็นข้อกฎหมายนั้นผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้อง เนื่องจากเป็นการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๑๐๗ (๓) ซึ่งบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ ได้บัญญัติการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ ๓ กรณี คือ เมื่อครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อมีการยุบสภา หรือเมื่อสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน ตามมาตรา ๓๒๓ แต่บทบัญญัติที่ผู้ร้องอ้างอิงในการยื่นคำร้องนี้มิได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขทั้ง ๓ ประการ สำหรับในประเด็นข้อเท็จจริงนั้น ยืนยันว่า จบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ และโรงเรียนได้ออกหลักฐาน รบ. ๑ ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๕๓๐ ให้ ซึ่งผู้ถูกร้องนำไปศึกษาต่อที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม จนสำเร็จ

การศึกษาได้รับปริญญาตรี และนำหลักฐานการศึกษาดังกล่าวไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนได้รับการเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ และอ้างคำให้การของพยานบุคคล ที่ให้การต่อพนักงานสอบสวนในคดีที่ จำสิบเอก วีระพงษ์ เขมะเพ็ชร ร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้ถูกร้อง ซึ่งคำให้การของพยานบุคคลเหล่านั้นยืนยันว่า ผู้ถูกร้องเคยเรียนที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์ บริหารธุรกิจเป็นคำให้การตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๘ และยืนยันว่าในปัจจุบันปริญญาบัตรของผู้ถูกร้องยังเป็นปริญญาบัตรที่ถูกต้อง ส่วนผลการตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามคำร้องนั้น เป็นการตรวจสอบของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในช่วงที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีซึ่งเป็นสมาชิก พรรคชาติไทย พรรคเดียวกับผู้ร้อง ทั้งนี้ หากกระทรวงศึกษาธิการตรวจสอบพบว่า รบ. ปวท. ของ ผู้ถูกร้องปลอม ก็ต้องดำเนินคดีไปแล้ว แต่จนถึงปัจจุบันไม่ปรากฏว่ากระทรวงศึกษาธิการได้แจ้งความ ร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้ถูกร้องแต่อย่างใด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องของผู้ร้อง

ต่อมาผู้ร้องยื่นคำร้องและเอกสารเพิ่มเติมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ซึ่งข้อเท็จจริงสรุปว่า มีหลักฐานใบสุทธิโรงเรียนวัดวังกระโจม ว่าผู้ถูกร้องจบชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ดเท่านั้นเป็นหลักฐานเอกสาร ที่ถูกต้อง สำหรับการตรวจสอบหลักฐานการจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายไม่พบชื่อผู้ถูกร้องว่า ได้เข้าศึกษาในทั้งสองระดับ แม้ว่าผู้ถูกร้องได้ระบุหลักฐานในเอกสาร เพื่อเรียนต่อที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจว่า จบมัธยมศึกษาตอนปลายจาก กศน. ประเภทบุคคลภายนอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร แต่กรมการศึกษานอกโรงเรียนชี้แจงว่าจะใช้ชื่อ สถานศึกษาว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ดังนั้น จึงเชื่อได้ว่า ผู้ถูกร้องจบการศึกษา เพียงประถมศึกษาปีที่เจ็ด จากโรงเรียนวัดวังกระโจมเท่านั้น นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังได้ถูก นายสุทิน ใจจิต ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ยื่นคำร้องคัดค้านการสมัครรับเลือกตั้ง ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก และยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนครนายกเพื่อคัดค้านการเลือกตั้ง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๖๕๒/๒๕๓๙ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณา ในส่วนของข้อกฎหมายอ้างว่า การสำเร็จการศึกษาของผู้ถูกร้องทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) และปริญญาตรี ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๒๐ (๔) ผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ ทั้งนี้ ผู้ร้องได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเพิ่มเติม รวม ๓ ประเด็นคือ

๑. สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เกิดจากการเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) และมาตรา ๑๒๐ (๔) ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๖ สิ้นสุดหรือไม่ และต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘๖ ของกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่ เนื่องจากขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) มาตรา ๑๐๗ (๓) และบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ และทั้งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

๓. ผู้ถูกร้องจะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๓) โดยอ้างการเคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องเพิ่มเติมให้ผู้ถูกร้อง และออกนั่งพิจารณาในวันที่ ๑๔ และ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๒ เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากคู่กรณี และให้ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน องค์การค้ำของคณิสสร มหาวิทาลัย ศรีปทุม กรมการศึกษานอกโรงเรียน และกรมวิชาการ ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคำร้อง

ผู้ร้องยื่นคำแถลงสรุปความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ตามที่ผู้ถูกร้องได้เบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง โรงเรียนนาครสำงเคราะห์ (ปัจจุบันคือนครนายกวิทยาคม) ประมาณ ๑ ปี เป็นการเบิกความเท็จเนื่องจากผู้ถูกร้อง เกิดใน พ.ศ. ๒๔๙๖ จึงมีอายุครบ ๓๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งการเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งในระบบการศึกษาของโรงเรียนประจำจังหวัดไม่อาจรับนักเรียนที่มีอายุเกินเกณฑ์การศึกษาเข้าศึกษาได้ และจากการตรวจสอบของโรงเรียนนครนายกวิทยาคม ไม่ปรากฏรายชื่อผู้ถูกร้องเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ และไม่มีหลักฐานจบจากโรงเรียนใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ส่วนที่ผู้ถูกร้องเบิกความว่าใน พ.ศ. ๒๕๒๘ ๒๕๒๙ ๒๕๓๐ ได้เข้าศึกษาโรงเรียนผู้ใหญ่วิจิตรการนิมิตรก็เป็นการกล่าวอ้างลอยๆ ไม่มีเอกสารหลักฐานใดๆ ที่แสดงให้เห็นถึงวุฒิการศึกษาที่ได้เคยเรียนและจบการศึกษามายืนยันแต่อย่างใด พิจารณาได้ว่า ผู้ถูกร้องมีเจตนาทุจริตวุฒิการศึกษาของตนเองทั้งสามระดับ ทำให้วุฒิปริญญาบัตรของ

มหาวิทยาลัยศรีปทุมเป็นโมฆะ นำมาใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งไม่ได้ตั้งแต่แรก ผู้ถูกร้อง จึงไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ และไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกาศใช้ เพราะได้กระทำผิดรัฐธรรมนูญมาตั้งแต่แรกแล้ว จึงไม่ได้รับการยกเว้นตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่

ผู้ถูกร้องยื่นคำร้องสองฉบับ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือเรียกพยานบุคคล รวม ๘ คน และขอให้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเบื้องต้น รวม ๒ ประเด็น คือ อำนาจของผู้ร้องในการยื่นคำร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ และมาตรา ๑๐๗ (๓) และการยื่นคำร้องของผู้ร้องเป็นการฟ้องช้อน เนื่องจากเป็นการยื่นคำร้องกล่าวหาผู้ถูกร้องในมูลความผิดเดียวกันกับคดีหมายเลขดำที่ ๖๕๒/๒๕๓๕ ของศาลจังหวัดนครนายก ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้องที่ขอให้ศาลมีหนังสือเรียกพยานบุคคลแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องได้อ้างเอกสารของพยานบุคคลลำดับที่ ๑ และคำให้การของพยานบุคคลลำดับที่ ๒ ถึง ๗ เป็นคำให้การแนบมาพร้อมคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง เป็นคำให้การเป็นหนังสือตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๘ แล้ว และไม่มีความจำเป็น ต้องให้พยานดังกล่าวมาศาลเพื่อเบิกความอีก ส่วนพยานบุคคลลำดับที่ ๘ หากผู้ถูกร้องนำมาศาลในวัน นัดพิจารณาที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๒ ศาลจะได้พิจารณา สำหรับคำร้องที่ผู้ถูกร้องขอให้ศาลวินิจฉัย ปัญหาข้อกฎหมายเบื้องต้นนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้ถูกร้องได้ยื่นความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง สรุปว่า ผู้ถูกร้องสมัครรับเลือกตั้ง และได้รับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งมีได้มีบทบัญญัติ ดังเช่นมาตรา ๑๐๗ (๓) ดังนั้น บทเฉพาะกาลจึงมิให้นำมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับกับสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงสถานภาพอยู่ในปัจจุบัน การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องโดยอ้างมาตรา ๙๖ และ มาตรา ๑๑๘ (๔) และมาตรา ๑๐๗ (๓) จึงเป็นการไม่ชอบ

มีประเด็นต้องพิจารณาเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องนี้หรือไม่ ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม ๕๕ คน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ได้เข้าชื่อร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าสมาชิกภาพของผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายกสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๔) และประธานสภา ผู้แทนราษฎรได้ส่งคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย กรณีต้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๙๖ ผู้ร้องจึงมีสิทธิยื่นคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธาน สภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้

สำหรับประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ นั้น พิจารณาแล้ว บทบัญญัติมาตรา ๓๑๕ วรรคสอง รับรองสถานะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ให้คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งรัฐธรรมนูญนี้ได้บัญญัติเรื่องคุณสมบัติและการสิ้นสุดสมาชิกภาพบางประการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ จึงบัญญัติยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับคุณสมบัติและการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางมาตรามาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว ทั้งนี้ การที่มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวอยู่ต่อไปจนครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภา หรือเมื่อสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ แล้วแต่กรณีนั้น หมายความว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้นจะสิ้นสุดสมาชิกภาพไปพร้อมกันทั้งหมด เมื่อมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามเหตุการณ์ข้างต้นนั้นเกิดขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่าให้นำเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเฉพาะตัว ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้นไม่ได้ การที่มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ ได้บัญญัติยกเว้นคุณสมบัติและการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๓๑๕ วรรคสอง ไว้เฉพาะคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗ (๓) และการสิ้นสุดสมาชิกภาพตามมาตรา ๑๑๘ (๗) ก็เนื่องจากคุณสมบัติและเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพทั้งสองประการนี้ ไม่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๓๑๕ วรรคสี่ จึงบัญญัติยกเว้นไว้เฉพาะคุณสมบัติและเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวไว้ แต่ไม่ได้บัญญัติยกเว้นบทบัญญัติมาตราอื่นตามที่ปรากฏในหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น เมื่อผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

แต่การที่บทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๕ วรรคสองและวรรคสี่ มิให้นำคุณสมบัติเกี่ยวกับวุฒิทางการศึกษาที่ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ตามมาตรา ๑๐๗ (๓) มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รับรองสถานะให้คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น กรณีจึงไม่อาจใช้วุฒิการศึกษาตามมาตรา ๑๐๗ (๓) เป็นหลักเกณฑ์

ในการวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่าได้ แต่กรณีตามคำร้อง ผู้ถูกร้องได้ใช้วุฒิการศึกษาปริญญาตรีตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ และ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดไว้ใน การสมัครรับเลือกตั้งและได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ซึ่งได้รับการรับรองสถานะมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดังนั้น เมื่อมีการร้องขอให้วินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพ การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ ซึ่งเป็นอำนาจวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญ จึงมีอำนาจนำคุณสมบัติเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาที่รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ประกอบกับ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีบิดาเป็นคน ต่างด้าวต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ฯ หรือสำเร็จการศึกษาระดับ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ฯ มาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการสิ้นสุดสมาชิกภาพการเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องได้ การวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของผู้ถูกร้อง ต้องพิจารณาข้อเท็จจริง เกี่ยวกับวุฒิการศึกษาที่ผู้ถูกร้องใช้ในการสมัครรับเลือกตั้งจนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งเป็นวุฒิการศึกษาที่ผู้ถูกร้องนำมาสมัครจนได้รับการเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย ซึ่งก็คือ วุฒิการศึกษาของ ผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิ สมัครรับเลือกตั้ง (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย” กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ใช้บังคับในขณะนั้น คือ พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติรองรับไว้ ในมาตรา ๑๕

ในการพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความถูกต้องหรือไม่ของวุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้อง นั้น ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า มูลความในคำร้องที่ตนถูกกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ เป็นมูลความคดีเดียวกันกับ คดีหมายเลขดำที่ ๖๒๕/๒๕๓๕ ของศาลจังหวัดนครนายก เห็นว่าเมื่อศาลรัฐธรรมนูญกับศาลยุติธรรม

ต่างต้องวินิจฉัยปัญหาหลักของคดีที่แตกต่างกันตามเขตอำนาจของแต่ละศาล โดยที่รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดไว้ว่าอำนาจในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงที่จะนำไปสู่ปัญหาหลักนั้นเป็นเขตอำนาจของศาลใด ศาลรัฐธรรมนูญ จึงมีอำนาจวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงว่าวุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้องถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยประเด็นว่าสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้ออกนัยพิจารณาเพื่อรับฟังข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาของผู้ถูกร้อง จากพยานบุคคลของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาสรุปการชี้แจงของพยานบุคคลจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดังนี้

ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนชี้แจงว่า การตรวจสอบว่าบุคคลใดจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) สำหรับกรณีที่โรงเรียนเล็กกิจการนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะพิจารณาหลักฐาน ๔ อย่าง คือ ทะเบียนนักเรียน รายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ปวท. ระเบียบแสดงผลการเรียน (รป. ๑ ปวท.) ทะเบียนประกาศนียบัตรหลักสูตร ปวท. ซึ่งตรวจสอบหลักฐานทั้ง ๔ อย่าง แล้วไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องว่าเป็นผู้จบการศึกษาของโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจทั้งปีการศึกษา ๒๕๓๓ และ ๒๕๓๔

ผู้แทนองค์การค้ำของครูสภาชี้แจงว่า องค์การค้ำของครูสภามีหน้าที่รับผิดชอบในการจำหน่าย รป. ๑ ให้โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะ รป. ๑ นั้นโรงเรียนที่จะซื้อได้ จะต้องได้รับหนังสืออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนก่อน แล้วนำหนังสืออนุญาตนั้นมาซื้อ รป. ๑ จากองค์การค้ำของครูสภา สำหรับ รป. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ ได้ตรวจสอบหลักฐานการจำหน่ายแล้ว ปรากฏว่า ได้จำหน่ายให้แก่โรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค โดยจำหน่าย รวม ๗ เล่ม คือ ชุดที่ ๑๕๕๔ ถึง ๑๕๖๐ เลขที่ ๗๗๖๕๑ ถึง ๗๘๐๐๐ ส่วนชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ ๐๑๒๔๓๐ เป็นชุดที่กับเลขที่ไม่สัมพันธ์กันตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดไว้

ผู้แทนกรมการศึกษานอกโรงเรียนชี้แจงว่า ตาม รป. ปวท. ของผู้ถูกร้องได้ระบุว่าจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจาก กศน. ประเภทบุคคลภายนอก ซึ่งจากการตรวจสอบปรากฏว่าชื่อ “ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอกจังหวัดกรุงเทพมหานคร” ไม่มีในระบบ เพราะสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก คือ โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ใช้ชื่อว่าหน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก แล้วต่อด้วยชื่อสถานศึกษา และผู้ที่จบการศึกษาประเภทนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนจะออก “ประกาศนียบัตร” ให้อย่างเดียว จากการตรวจสอบทะเบียนคุมการศึกษาและเอกสารประกอบอื่นระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๓ ไม่ปรากฏชื่อของผู้ถูกร้อง สำหรับกรณีที่อ้างว่าจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนผู้ใหญ่

วิจิตรการนิมิตร นั้น ปัจจุบันโรงเรียนปิดกิจการแล้ว แต่ยังไม่ได้ตรวจสอบหลักฐานกรณีของผู้ถูกร้องว่า จบจากโรงเรียนนี้หรือไม่ เพราะได้รับแจ้งให้ตรวจสอบเฉพาะการศึกษาประเภทการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้แทนกรมวิชาการชี้แจงว่า ผู้จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) สามารถนำประกาศนียบัตร ปวท. เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยได้ โดยไม่เรียกว่าเป็นการเทียบโอน แต่เป็นการศึกษาต่อ

ผู้แทนมหาวิทยาลัยศรีปทุมชี้แจงว่า เมื่อนักศึกษาผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษาแล้ว สำนักงานทะเบียนจะส่งวุฒิการศึกษาที่ศึกษานำมาสมัครไปตรวจสอบกับสถาบันเดิมที่นักศึกษา อ้างว่าจบ และเมื่อสถาบันนั้นมีหนังสือตอบยืนยันมาแล้ว มหาวิทยาลัยจะประทับว่าตรวจสอบแล้ว ในสมุดทะเบียนนักศึกษา โดยหลักฐานยืนยันจากสถานศึกษานั้น มหาวิทยาลัยจะทำลายเมื่อนักศึกษา เรียนจบแล้วเพราะมีที่เก็บเอกสารจำกัด กรณีผู้ถูกร้องจึงไม่มีหนังสือยืนยันดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้ชี้แจง ได้ตอบศาลรัฐธรรมนูญว่าการสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมนั้น ส่วนหนึ่งได้ใช้หน่วยกิตจากการศึกษาที่เทียบโอนจากการศึกษาที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ

สำหรับพยานบุคคล รวม ๘ คน ที่ผู้ถูกร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือเรียกและศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้อ้างเอกสารของพยานบุคคลที่ ๑ และคำให้การของพยานบุคคลที่ ๒ ถึง ๗ เป็นคำให้การเป็นหนังสือตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้รับไว้แล้ว ส่วนพยานบุคคลที่ ๘ นายทวีศักดิ์ ลากสูรเทียนทอง หากผู้ถูกร้องนำมาศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณา แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้นำมาศาลรัฐธรรมนูญ สรุปสาระของคำให้การของพยานบุคคลที่ ๑ ถึง ๗ ได้ดังนี้

พยานที่ ๑ คือ นางสาวกัลยา สนิวิสูตร รักษาการในตำแหน่งอัยการจังหวัดนครนายก ผู้ถูกร้อง ได้อ้างหนังสือของ นางสาวกัลยา ฯ ซึ่งนำส่งสำเนาเอกสารเกี่ยวกับคดีอาญาที่ผู้ถูกร้องถูกกล่าวหาว่า ปลอมเอกสาร ใช้เอกสารปลอม และสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีสิทธิ และสรุปในหนังสือดังกล่าวว่าพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่า เอกสารใบทะเบียนแสดงผลการเรียน ชุดที่ ๑๕๕๕ รบ. ปวท. เลขที่ สช^ก ๐๑๒๔๓๐ ที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ออกให้แก่ผู้ถูกร้องในฐานะผู้ต้องหาที่ ๑ เป็นเอกสารที่แท้จริงซึ่งโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ออกให้แก่ผู้ถูกร้องและสาเหตุที่ไม่มีรายชื่อผู้ต้องหาที่ ๑ ในทะเบียนนักเรียนและบัญชีรายชื่อผู้ได้รับ อนุมัติผลการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ปีการศึกษา ๒๕๓๔ ซึ่งส่งมา เก็บรักษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพราะเอกสารหาย และยังมีพยานบุคคลคือ ร้อยเอกหญิง อนุรี อริยะวงศ์ นายธีรยุทธ อัสวเจษฎากุล และนายพงษ์เกียรติ แผลงภู ยืนยันว่า

ผู้ต้องหาที่ ๑ เข้าเรียนและจบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ และนางอุบลรัตน์ เจาะจิตต์ ผู้อำนวยการสำนักงานทะเบียนมหาวิทยาลัยศรีปทุม ให้การยืนยันสอดคล้องว่า ผู้ต้องหาที่ ๑ สอบผ่านเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยศรีปทุมได้ตรวจสอบใบทะเบียนแสดงผลการเรียนของผู้ต้องหาที่ ๑ ก็ได้รับการยืนยันการจบการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ การที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจนำใบทะเบียนแสดงผลการเรียนชุดที่ ๑๕๕๔ รบ. ปวท. เลขที่ สข^ก ๐๑๒๔๓๐ ซึ่งมีชื่อขององค์การค้ำของคณบดีออกให้แก่ผู้ต้องหาที่ ๑ เป็นการดำเนินการของโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ต้องหาที่ ๑ คดี พยานหลักฐานไม่พอฟ้องผู้ต้องหาทั้งสองตามข้อกล่าวหา และมีคำสั่งเด็ดขาดสั่งไม่ฟ้องผู้ถูกร้องในฐานะผู้ต้องหาที่ ๑ และนายประยงค์ ฯ ผู้ต้องหาที่ ๒

พยานที่ ๒ คือ พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ ชูชัยยะ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอพระนครศรีอยุธยา (พนักงานสอบสวน) ผู้ถูกร้องได้อ้างเอกสารรายงานการสอบสวนของ พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ ฯ ในคดีที่ ๘๑๖/๒๕๓๘ ที่ผู้ถูกร้องและนายประยงค์ หลักสุวรรณ ถูกกล่าวหาว่าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมสรุปว่า จากการสอบสวนและสอบถามพยานหลักฐานต่างๆ แล้ว น่าเชื่อว่าผู้ถูกร้องในฐานะผู้ต้องหาที่ ๑ ได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง โดยได้รับทะเบียนแสดงผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สข^ก ๐๑๒๔๓๐ มาจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ซึ่งมีนายประยงค์ หลักสุวรรณ ผู้ต้องหาที่ ๒ หัวหน้างานทะเบียนให้การยืนยันและรับรองเอกสาร ส่วนการที่เอกสารใบ รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สข^ก ๐๑๒๔๓๐ ไม่ได้จัดพิมพ์จากองค์การค้ำของคณบดีนั้น ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าพิมพ์มาจากที่ใด เนื่องจากผู้จัดซื้อเอกสารดังกล่าว คือ นายเสริม หลักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่และเป็นเจ้าของโรงเรียนดังกล่าวได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ในชั้นนี้เพียงแต่สอบสวนให้ได้ความว่า ผู้ต้องหาเรียนจบจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริงหรือไม่ ซึ่งก็มีหัวหน้างานทะเบียน เพื่อนนักเรียนรุ่นเดียวกัน รวมทั้งรุ่นน้องและบุคคลที่อยู่ในบ้านของอาจารย์ใหญ่ให้การยืนยันว่า เป็นนักเรียนและเรียนจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง หลักฐานทางคดีไม่พอฟ้องผู้ถูกร้องในฐานะผู้ต้องหาที่ ๑ จึงเห็นควรสั่งไม่ฟ้องตามข้อกล่าวหาดังกล่าว

พยานที่ ๓ คือ ร้อยเอกหญิง อนุรี อริยะวงศ์ ให้การสรุปว่า อยู่บ้านเดียวกับ นางยุพิน หลักสุวรรณ ซึ่งอยู่ภายในบริเวณเดียวกับโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ เคยพบเห็นผู้ถูกร้องนำรถยนต์เบนซ์มาจอดหน้าบ้านของ นางยุพิน ฯ เป็นประจำในระหว่างที่ผู้ถูกร้องมาเรียน

พยานที่ ๔ คือ นายพงษ์เกียรติ แมลงภู ให้การสรุปว่า ได้ดูใบระเบียบแสดงผลการเรียนของผู้ถูกร้องแล้วเห็นว่าเป็นหลักฐานการศึกษาที่จบการศึกษาที่ออกให้โดยโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง และผู้ถูกร้องได้สำเร็จการศึกษาพร้อมกับนายพงษ์เกียรติ ฯ

พยานที่ ๕ คือ นายธีรยุทธ อัสวเจษฎากุล ให้การสรุปว่า ผู้ถูกร้องเป็นรุ่นพี่ของ นายธีรยุทธ ฯ ที่โรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ เหตุที่จำได้เพราะผู้ถูกร้องขับรถยนต์เบนซ์มาเรียนเป็นประจำ

พยานที่ ๖ คือ นายประยงค์ หลักสุวรรณ ให้การสรุปว่า ยืนยันว่าผู้ถูกร้องจบจากโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจจริง โดยปกติโรงเรียนจะซื้อใบระเบียบแสดงผลการเรียนจากองค์การค้ำของคุรุสภา โดยบางครั้งอาจารย์ใหญ่ (นายเสริม หลักสุวรรณ) เป็นผู้จัดซื้อบางครั้งมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปจัดซื้อ ส่วนใบระเบียบแสดงผลการเรียนชุดที่ ๑๕๕๔ ไม่ทราบว่าใครเป็นผู้จัดซื้อ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกร้องเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม นั้น ทราบว่าตามระเบียบมหาวิทยาลัยศรีปทุมต้องตรวจสอบมายังโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ ซึ่งเท่าที่ตรวจสอบมายังไม่เคยปรากฏว่าวุฒิการศึกษาของโรงเรียนเทคนิคมารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ เป็นวุฒิการศึกษาปลอม

พยานที่ ๗ คือ นางยุพิน หลักสุวรรณ เป็นผู้จัดการมรดกของ นายเสริม หลักสุวรรณ ตามคำสั่งศาล ได้ให้การรับรองลายมือชื่อของ นายเสริม ฯ ในใบ รบ. ปวท. ที่ผู้ถูกร้องนำไปสมัครเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยศรีปทุม

กรณีมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องว่า สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือไม่ ระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ ผู้ถูกร้องได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๒ แต่การลาออกดังกล่าว แม้ว่าจะมีผลให้สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๓) แต่ก็มีได้มีผลกระทบต่อการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ของศาลรัฐธรรมนูญ เพราะไม่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญยุติการพิจารณาวินิจฉัย ประกอบกับผู้ร้องมิได้ขอลอนคำร้องเพื่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งจำหน่ายคำร้อง ศาลรัฐธรรมนูญจึงพิจารณาวินิจฉัยถึงความถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ของคุณสมบัติเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาในการสมัครรับเลือกตั้ง อันนำไปสู่การวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องว่าสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงหรือไม่ต่อไปได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้วุฒิการศึกษาที่ผู้ถูกร้องนำไปใช้ในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ วุฒิปริญญาตรี แต่การพิจารณาความถูกต้องหรือไม่ของปริญญาตรีจำเป็นต้องพิจารณาความถูกต้องของวุฒิการศึกษาทุกระดับก่อนปริญญาตรีเพราะการศึกษาแต่ละระดับมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

พิจารณาคำร้อง คำชี้แจง และพยานหลักฐานของคู่กรณีตลอดจนพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องมีบิดาเป็นคนต่างด้าว จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ด จากโรงเรียนวัดวังกระโจม โดยมีเอกสารคือใบสุทธิเป็นหลักฐานที่ถูกต้อง ส่วนการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ถูกร้องไม่อาจนำวุฒิการศึกษา เช่น ใบสุทธิ หรือประกาศนียบัตร ซึ่งเป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาของตนมาแสดงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ และผู้แทนกรมการศึกษานอกโรงเรียนก็ได้ยื่นยันการตรวจสอบทะเบียนรายชื่อผู้จบการศึกษานอกโรงเรียน ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเรียนจบ ไม่พบรายชื่อของผู้ถูกร้องเป็นผู้เข้าศึกษาและจบการศึกษา ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอันมีผลให้ไม่สามารถเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ได้ เพราะไม่เป็นผู้มีคุณสมบัติสมัครเข้าเรียนในระดับนั้นๆ ผู้ถูกร้องจึงไม่อาจใช้คุณสมบัติตามมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้

ตาม que ผู้ถูกร้องอ้างคำให้การของ นายพงษ์เกียรติ แผลงภู เป็นคำให้การเป็นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญ นั้น นายพงษ์เกียรติ ฯ อ้างว่า จำได้ว่าผู้ถูกร้องได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิค มารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจพร้อมกับ นายพงษ์เกียรติ ฯ แต่ปรากฏว่าใบ รบ. ปวท. ของ นายพงษ์เกียรติ ฯ มีหมายเลขชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๕๒๔๕๕ ซึ่งใบ รบ. ปวท. ของผู้ถูกร้องมีหมายเลขชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ซึ่งเป็นหมายเลขชุดที่ไม่เหมือนกัน และหมายเลขชุดของผู้ถูกร้องคือ ชุดที่ ๑๕๕๔ นี้ ก็มีคำให้การของผู้แทนองค์การค้ำของคณาสภาต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าเป็นหมายเลขชุดที่ได้ขายให้กับโรงเรียนเกษมโปลีเทคนิค ส่วนใบ รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ไม่มีในสารบบการจัดพิมพ์ขององค์การค้ำของคณาสภา อีกทั้งหลักฐานเกี่ยวกับการศึกษาต่างๆ ที่โรงเรียนเทคนิค มารดานุเคราะห์บริหารธุรกิจนำส่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ก็ไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้อง เป็นนักเรียนของโรงเรียนดังกล่าว แม้ผู้ถูกร้องจะนำส่งใบแจ้งความของ นางยุพิน หลักสุวรรณ ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของ นายเสริม หลักสุวรรณ อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนที่ถึงแก่กรรมไปแล้วที่แจ้งความว่ามีเอกสารหลักฐานบางประการสูญหายไปนำส่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน แต่ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนก็ได้เบิกความว่ามีการแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนถึงกรณีที่ส่งหลักฐานให้ไม่ครบเนื่องจากหลักฐานบางประการหาย และส่งสำเนาใบแจ้งความมาให้แต่อย่างใด ใบ รบ. ปวท. ชุดที่ ๑๕๕๔ เลขที่ สช^๑ ๐๑๒๔๓๐ ของผู้ถูกร้อง จึงเป็นเอกสารที่ไม่ได้จัดพิมพ์จากส่วนราชการที่มีหน้าที่จัดพิมพ์และจัดจำหน่าย จากพยานหลักฐานฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้อง

จบการศึกษาระดับ ปวท. จากโรงเรียนเทคนิคมรดานุเคราะห์บริหารธุรกิจ การที่ผู้ถูกร้องนำใบ รบ. ปวท. ดังกล่าวซึ่งเป็นเอกสารที่ไม่ถูกต้องไปเรียนต่อระดับปริญญาตรี ซึ่งผู้แทนมหาวิทยาลัยศรีปทุมก็ยอมรับว่า ส่วนหนึ่งของปริญญาตรีของผู้ถูกร้องมาจากหน่วยกิตระดับ ปวท. ของผู้ถูกร้อง เมื่อ รบ. ปวท. ไม่ถูกต้อง ปริญญาตรีย่อมจะไม่ถูกต้องด้วย ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่อาจอาศัยคุณสมบัติ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ (๒) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ เมื่อผู้ถูกร้องได้อาศัย คุณสมบัติดังกล่าวสมัครรับเลือกตั้งจนได้รับการเลือกตั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นกรณีที่เป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ชอบ

บทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ รับรองความต่อเนื่องของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระหว่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นการ รับรองเพื่อให้มีความต่อเนื่องเท่านั้น แต่มิใช่เป็นการรับรองความถูกต้องหรือไม่ของการเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรของแต่ละคน หากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ชอบของผู้ใดมีอยู่อย่างใด ศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพ ก็มีอำนาจวินิจฉัยได้ เมื่อพยานหลักฐานฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนด เวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือ ตามแผนการศึกษาของชาติ หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศ ตามกำหนดเวลาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียนจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ เทียบเท่า หรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ ซึ่งทำให้ผู้ถูกร้องไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้เข้าเรียนในหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคได้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการศึกษาตามหลักสูตรประกาศ นียบัตรวิชาชีพเทคนิค พุทธศักราช ๒๕๓๓ พ.ศ. ๒๕๓๔ และไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้เข้าเรียนระดับ ปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยศรีปทุมได้ตามระเบียบมหาวิทยาลัยศรีปทุมว่าด้วยระบบการศึกษาและการวัดผล การศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญาและปริญญาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งออกตาม พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงทำให้ผู้ถูกร้องไม่อาจเป็นผู้ได้เข้าศึกษาใน มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้น ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕

เมื่อพยานหลักฐานรับฟังไม่ได้ว่า ผู้ถูกร้องซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าวมีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ (๑) หรือ (๒) ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๑ (๑) ทำให้สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งทั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ถูกต้องสมบูรณ์มาตั้งแต่ต้น ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๕ วรรคสอง เพราะขาดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าว ด้วยเหตุเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา จึงวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๙๖

นายชัยอนันต์ สมุทวณิช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ